

**Staat
van de
Uitvoering**

Staatpraat Trends 2035

3 april 2024

Toekomstverkenning Publieke Dienstverlening 2035

Agenda

- Welkom, achtergrond & doel
- Inleiding trends en scenariodenken
- Deel 1: Trends rondom “Mensen”
- Deel 2: Trends rondom “Middelen”
- Deel 3: Trends rondom “Technologie”
- Reflectie & Hoe verder

Wat is de toekomstige mix van mensen, middelen en technologie?

De centrale vraag waar deze toekomstverkenning een antwoord op zoekt is:

Welke mix van mensen, middelen en technologie is er in de toekomst nodig om de dienstverlening aan burgers en ondernemers in stand te houden en te verbeteren?

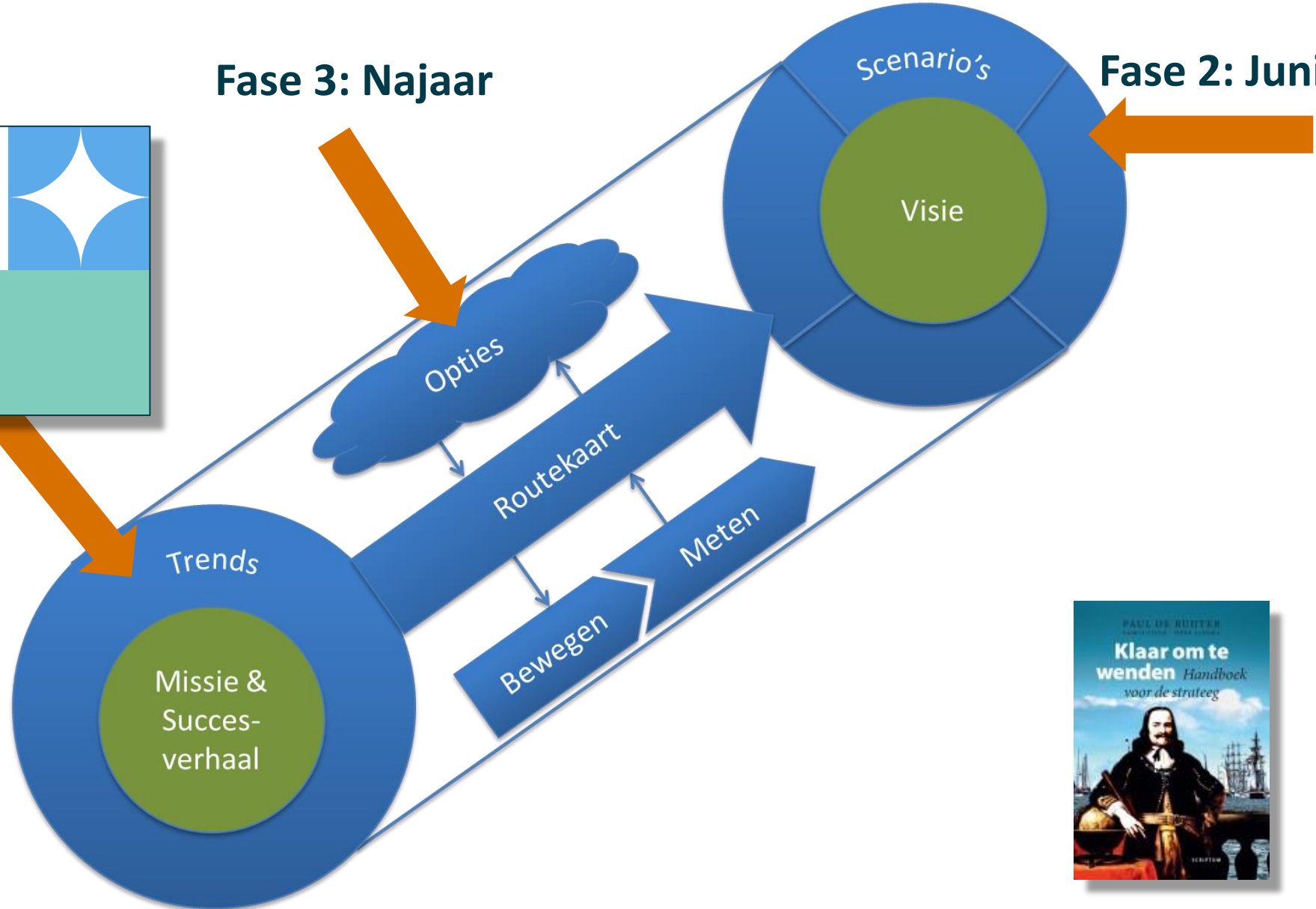
We delen een gezamenlijke context

Fase 1: Vandaag!

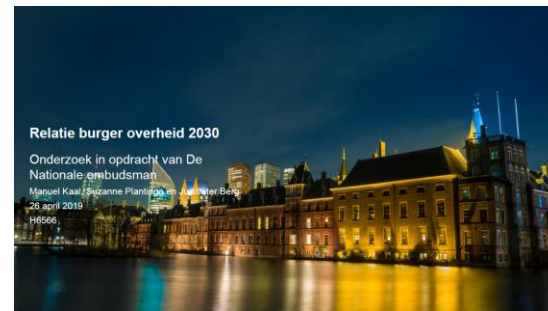
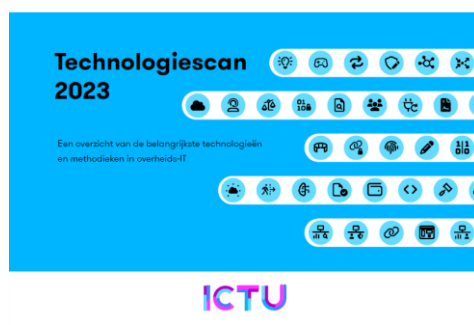
Fase 3: Najaar

Fase 2: Juni

Bronnen (kleine selectie)

In de verkenning zijn 30 trends uitgewerkt:

Mensen

1. Vergrijzing verandert structuur samenleving

2. Globalisering wordt beïnvloed door geopolitieke spanningen

3. Migratie zorgt voor bevolkingsgroei

4. Krapte arbeidsmarkt beperkt sectoren en transitie

5. Bestaansonzekerheid neemt toe en is meer dan een financieel probleem

6. Groeiende groep mensen minder zelfredzaam

7. Toenemende polarisatie heeft veel impact

8. Regionale ongelijkheid krijgt meer aandacht

9. Afnemend vertrouwen raakt legitimiteit overheid

10: Politieke slagvaardigheid neemt af

Middelen

11. De economie groeit, maar het begrotingstekort ook

12. Overheidsfinanciën onder druk

13. Marktdenken staat voor een mogelijk kantelpunt

14. Van decentralisatie terug naar centralisatie

15. Groeiende kwantitatieve én kwalitatieve woningopgave

16. Groei en aard zorgvraag zet zorgstelsel onder druk

17. Biodiversiteitsverlies wereldvraagstuk, maar nu al zichtbaar in onze leefomgeving

18. Waterkwaliteit vraagt om verbetering

19. Stikstofreductie blijft richting 2035 op de agenda

20. Energietransitie krijgt vaart & leidt tot netcongestie

21. Hogere defensieuitgaven door toenemende geopolitieke spanningen

22. Bulldozereffect: stapeling van opgaven

Technologie

23: Technologie ontwikkelt zich exponentieel

24: Grenzen tussen reëel en virtueel vervagen

25: Big Tech en overheden strijden om de macht

26: Burgers omarmen nieuwe technologieën steeds sneller

27: Service gap wordt gapende kloof

28: Bedrijven en overheden werken aan cyberveiligheid, maar zijn er nog niet

29: Privacy als belemmering voor gegevensdeling

30: Generatieve AI: kans en uitdaging voor arbeidsmarkt

- Demografisch
- Economisch
- Sociaal-maatschappelijk
- Technologisch
- Ecologisch
- Politiek-juridisch

In gesprek over de trends

Aan de hand van drie videopresentaties over mensen, middelen en technologie horen we graag van u:

- Hoe ziet u 2035?
- Zijn we klaar voor de toekomst?

Praat mee en stem mee via Mentimeter

Ga naar menti.com en gebruik code:

Deel 1: De mensen richting 2035

Nederlandse bevolking stijgt naar bijna **19 miljoen**

Migratiesaldo 2023-2035

0,6 – 1,5 miljoen
nieuwe Nederlanders

Laaggeletterdheid

2,5 miljoen laaggeletterden
In 2023

1 op de 3 tieners onvoldoende
leesvaardig
in 2023

Arbeidsmarkt

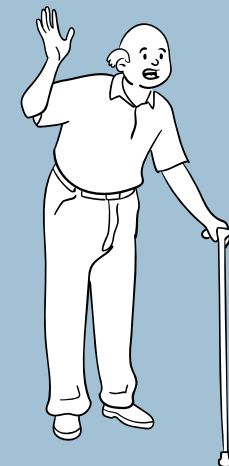
+ 12 % werkzame
beroepsbevolking
in aantallen t/m 2035

155.000 tekort
zorgmedewerkers
In 2032

4,3 miljoen AOW'ers
+ 21% t.o.v. 2023

455 duizend mensen
met dementie

1 op de 3 mensen is
mantelzorger

Mensen

Filmpje over mensen richting 2035

Mensen

Mentimetervragen over mensen

Deel 2:

De middelen richting 2035

Middelen

+ 1,2 % bbp
per jaar 2026-2030

+ 1% investeringen
per jaar 2027-2031

- 17 miljard (?)
bezuinigen per jaar

+ 22,8 miljard (?)
totale studieschuld uit
2020

7,5 miljard
voor 900.000 extra
woningen in 2030

Totale zorguitgaven
19% van het bbp
t.o.v. 15% in 2020

60 miljard (?)
Klimaat- en stikstoffonds

Voldoen aan de NAVO-
norm van **2%** van
het bbp (?)

Bulldozer-effect

Stapeling (vooruitgeschoven) opgaven

(?) onzekerheid

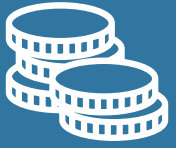

Middelen

Filmpje over middelen richting 2035

Svdu

Middelen

Mentimetervragen over middelen

Deel 3: De technologie richting 2035

1,3 biljoen
totale omzet van AI
(verwachting voor 2032)

+ 2,1 miljard
investering in AI
tussen 2021-2027

+ 530% data
wereldwijd tussen
2018-2025

1.1 miljard gigaFLOPS
rekenkracht supercomputer in
2022; stijging 6000% t.o.v. 2012

44% van banen
in zeer hoge mate
blootgesteld aan AI

Kwantumcomputer [?]
die cryptografie kan kraken
tussen 2035-2050

+ 860.000 banen
in *Extended Reality*
in Europa in 2025

2001 DDoS-aanvallen
in 2022

Filmpje over technologie richting 2035

Technologie

Mentimetervragen over technologie

Hoe verder?

- U ontvangt het werkdocument met de 30 trends

- Gebruik de trends in uw eigen organisatie:
 - Hoe zorgen we dat we klaar zijn voor trends richting 2035
- Gebruik de trends om in gesprek te gaan met anderen:
 - Met andere uitvoeringsorganisaties
 - Met burgers en bedrijven
- Deel uw inzichten met ons!